

neemt moeder in zijn armen; zij blijft onbeweeglijk staan) Ben jij getrouwd? Als je getrouwd bent staan we gelijk, want ik ben ook getrouwd. Ik ben weggelopen bij mijn man.

Kelner Mijn vrouw is dood.

Moeder Pardon. Misschien kunnen we beter afspreken voor een andere keer.

Kelner We zijn hier nu toch.

Moeder Welja. Dat is juist. Als het moet kan het even goed nu. (*Hij trekt zijn hemd uit*) Heb jij veel vrouwen gekend?

Kelner Heel veel.

Moeder Dat begrijp ik, dat jij veel succes hebt gehad. Zo'n lijf. Met mijn man heb ik er nooit iets aan gevonden. Wij deden het altijd in het donker. Wacht, ik doe de gordijnen dicht.

Kelner Dat is beter.

Moeder Niemand ziet ons. Hoewel, we zitten op het twaalfde.

Kelner Er was een vrouw, die wilde ik deed het met haar voor de spiegel. Maar ik deed niet, ik wilde niet.

Moeder Voor de spiegel... Ik fantaseer altijd dat ik een man ontmoet, die verliefd op mij wordt. Een dokter. Eigenlijk ben ik het niet. Of wel, maar anders.

Kelner Doe je schoenen uit.

Moeder Ik denk dat ik hier een restaurant begin. Eenvoudige maaltijden, maar topkwaliteit, voor de bejaarden. Jij kan mij helpen, jij moet verstand hebben van restaurants. Ik wil nooit meer terug naar huis. Ik wil leven. Zal je een beetje voorzichtig zijn? Het is lang geleden. En ik ben geopereerd.

Kelner Is goed. Maar jij begrijpt, ik heb twee kinderen.

Moeder Ik heb ook een dochter.

Kelner Mijn dochter is veel ziek. Hoge rekeningen van de dokter. Moet veel betalen.

Moeder Wat heeft ze?

Kelner Jij kan mij helpen.

Moeder Ja?

Kelner Met de rekeningen van de dokter.

Moeder Wil je lenen? Ik heb zelf bijna niets.

Kelner Niet lenen.

Moeder Ah zo. Zit het zo. Ik moet ervoor betalen. Ik wist niet dat dat bestond, dat mannen dat deden.

Kelner Mijn dochter heeft het aan de nieren.

Moeder Ga maar weg. Als het zo zit wil ik niet. Ik neem het je niet kwalijk, als er andere vrouwen zijn die daarvan gediend zijn, dat moet iedereen voor zichzelf weten, maar niet met mij.

Kelner Ze moet elke week naar het ziekenhuis. Zij is twaalf jaar. Zij is heel klein en heel mager, met zulke grote ogen. En mooi lang haar, tot hier. Zij kijkt naar mij en zij vraagt: "Papa, maak mij weer gezond."

Moeder Zegt ze dat? Dat is erg. Dat is heel erg.

Kelner Jij en ik, wij maken samen plezier. Jij bent een echte vrouw, een moeder. Jij geeft mij geld voor Maria.

Moeder Nee heb ik gezegd.

Kelner Ik moet om vijf uur naar huis voor de kinderen, en vanavond weer naar restaurant om te werken. Als jij wil, wij kunnen na mijn werk weer. Wij kunnen zo dikwijls als jij wil.

's Avonds gaan wij samen uit, dansen. Hoelang blijf jij?

Moeder Nee.

Kelner Geloof je niet?

Moeder Jawel, jawel.

Kelner Ik heb geld nodig.

Moeder Dan moet je... ik weet niet wat. Ga weg.

Kelner Jij weet niet. Ik weet ook niet. Jij hebt geld. En ik moet weg.

Moeder Ik heb geen geld.

Kelner Hier zijn arme mensen, maar helpen mekaar. Alstublieft.

Moeder Als ik betaal, ga je dan weg?

Kelner Ja.

Moeder Hoeveel is het?

Kelner Dat is voor sigaretten.

Moeder Ik weet het nooit, met dat vreemd geld. En ik ben niet een van uw hoeren.

Kelner Dank je. Zie ik je nog?

Moeder Ik ga naar huis.

VIII

(*vader, moeder, later dochter en vriendin 1*)

Vader Had je niet kunnen bellen?

Moeder Ik heb een sleutel.

Vader Jij woont hier niet meer. Wat doe je nu?

Moeder Ik maak koffie. Ik heb zin in koffie. Gewone koffie. Een grote kop. Dat hebben ze daar niet. Alles plakt. Ik weet weeral wat te doen, de rest van de week.

Vader Ik doe dat zelf wel.

Moeder Ik zeg toch niets. Je vraagt niet hoe ik het gehad heb? Goed. Ik had mijn eigen balkon en tussen twee appartementsblokken zag ik de zee liggen. Ze hebben daar geen goede bedden. Ik heb het heel rustig gehad. En jij?

Vader Goed.

Moeder En Sonja?

Vader Goed zeker.

Moeder Is er iets.

Vader Wat zou er zijn?

Moeder Moet jij ook koffie hebben?

Vader Nee. Dat gaat toch niet zomaar!

Moeder Wat?

Vader Je zegt dat je weggaat, en nu sta je hier weer en je maakt koffie.

Moeder Ja. Ik heb hier twintig jaar gewoond. Ik sta hier nog altijd ingeschreven. We zijn nog altijd man en vrouw.

Vader Wettelijk zal je wel gelijk hebben. Maar nu komt het heel slecht uit. Kom morgen nog eens terug.

Moeder Ik ben hier en ik blijf hier.

Vader Dan moet je het zelf weten. (*Roept*) Ze wil niet weg. Kom maar. Je hebt je kans gehad. (*Vriendin 1 komt binnen*)

Moeder Wat doe jij hier?

Vriendin 1 Je mag eens raden.

Moeder Dat wist ik niet.

Vriendin 1 Dan weet je het nu.

Moeder Is dat al lang?

Vriendin 1 Een tijd.

Moeder Wij waren vriendinnen!

Vriendin 1 Ja, van je vriendin moet je 't hebben.

Moeder Hoe is dat gekomen?

Vriendin 1 Hij kon niet van mijn lijf blijven. Ik zei nog: dat kunnen we niet doen, maar hij zei: ze wil niet meer met mij. Ja, dacht ik, dan moet ze het zelf weten.

Moeder Dat mens had gelijk. Allemaal smeerlapperij.

Vader Wie?

Moeder Dat mens, op reis.

Vriendin 1 Hoe heb je het gehad? Het je je wat geamuseerd?

Moeder Nogal.

Vriendin 1 Ik ben daar ook geweest, vorig jaar. Ook alleen. Zo kom je nog eens mensen tegen. Ik heb dat nooit zo gezegd, maar ik ben ook veel alleen. Aan mijn man heb ik niets. Die vind dit goed! Je weet he, ik wou dansers worden, of iets anders. Ik had van alle plannen. Maar het is allemaal zo moeilijk, en je wordt ouder en dan denk je: och. En daarom, toen hij het vroeg, dacht ik: waarom niet. Ik heb niets anders. En voor jou verandert er toch niets? Zolang je het niet wist kon het toch geen kwaad? Dan maakte het toch geen verschil tussen jullie? Het zit alleen maar in je kop, eigenlijk.

Moeder Ah, het is mijn schuld.

Vriendin 1 Jij bent weggelopen. En hij is je eigendom toch niet? Je moet dat begrijpen, hij is nu gelukkig met mij.

Vader Ja.

Moeder Kom jij hier wonen?

Vader Ik kan mij heel goed alleen amuseren.

Moeder Alles is hier smerig!

Vader Hier wordt tegenwoordig geleefd.

Moeder Mag ik gaan zitten?

Vriendin 1 Moet je een kop koffie hebben?

(*Dochter komt binnen*)

Dochter Ben je terug? Of kom je zomaar eens langs? Blijf je? Ik vraag iets. Blijft ze?

Vader Nee.

Moeder Ik ben hier teveel.

Vriendin 1 Je vader doet wat hij wil.

Vader Ja.

Dochter Met jullie heb ik niets te maken. Ze liggen heel de dag in hun nest. En ze zuipen. Ze eten bonen met een lepel, zo uit het blik. Zij loopt heel de dag bloot rond. Het is om te kotsen.

Moeder Je mist mij dan toch.

Dochter Dat valt heel goed mee want ik ga bij Jerry wonen.

Moeder Dat verbied ik. Bij wie?

Dochter Wij hebben al iets gezien om te huren. Ik neem mijn kast en vier stoelen mee. Hij heeft een matras en een stereo. En al hadden we niets. Hij gaat 's avonds naar de avondschool.

Volgend jaar. Ik ga misschien ook een job zoeken. Wij komen er wel. Wij spreken met mekaar. Over alles.

Vriendin 1 Dat is de jeugd.

Vader Je koffer staat in de slaapkamer.

Vriendin 1 Ja, ik heb ingepakt wat ik dacht dat van jou was.

Moeder Jij laat er geen gras over groeien.

Vader Als je niet maakt dat je weg bent zet ik die koffer op straat.

Dochter Kom ma, ik blijf hier geen minuut langer. (*Ze gaan naar buiten*) Hier is mijn nieuw adres.

Moeder Dat het zo moet gaan. Ik zal je niet in het wit zien.

Dochter Wat ga jij nu doen?

Moeder Ik had in Spanje een restaurant kunnen beginnen. Och nee.

Dochter Je kan een kamer huren.

Moeder Ja.

Dochter Ik heb het te druk.

Moeder Ik wil slapen.

Dochter Hier toch niet, op straat?

Moeder Ik heb lood in mijn benen.

Dochter Sta op.

Moeder Toen ik een klein meisje was had ik een grote kartonnen doos. Daar zat al mijn speelgoed in. Dat gooide ik er uit en ik kroop in de doos. Dat zal ik nooit vergeten.

Dochter Ik moet weg.

Moeder Wacht. (*Ze gaat naar binnen*)

Dochter Ik kroop niet in een doos toen ik klein was. Ik liep weg. Eerst waren ze kwaad. Maar ik verstopte mij goed. En ze werden zo bang dat ze niet meer kwaad waren toen ze mij vonden. Ze waren blij.

Moeder (*Op met koffer*) Ik loop een eindje mee. (*De koffer is zwaar*) Ze heeft er veel ingestoken.

Het is geen slechts mens.

Dochter Ben je niet jaloers?

Moeder Ik voel minder en minder. Het is koud buiten, en ik kom tenslotte van een warm land. Het is alsof ik je vader nooit heb gekend.

Twintig jaar dat is niets. Mijn hand doet zeer. Het handvat snijdt. Ik houd het niet vol zo. Ik vraag mij af wat ze ingepakt heeft. Ik ben bang geloof ik.

IX

(*moeder, arbeidster 1, arbeidster 2*)

Arbeidster 1 Ze hebben de doofstomme haar boterhammen verstopt. Je zal wat horen. Vorige week hebben ze haar boterhammen ook verstopt. Ze ging op het gemak zitten, schreeuwen. En toen het wat lang duurde, begon ze te brullen. Precies een beest. En als ze haar boterhammen terug had, stak ze ze allemaal in haar mond. Het is een sukkel.

Arbeidster 2 Is het voetbal?